

pieczęć szkoły

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

JĘZYK POLSKI

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

wom
CZĘSTOCHOWA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 13 stron (zadania 1–22).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązując zadania zamknięte, postępuj według instrukcji. Wpisz odpowiedni symbol literowy, wykreśl niepoprawne sformułowania lub zaznacz odpowiedzi znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗, następnie wpisz poprawną odpowiedź lub ją zaznacz znakiem „x”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNI

--	--	--

.....
.....
*Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia szkolna komisja
konkursowa)*

Stopień drugi

**Czas pracy:
120 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Numer zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	7	1	2	2	3	2	2	2	16	60
Liczba punktów ustalona przez szkolną komisję konkursową																							
Liczba punktów ustalona po weryfikacji przez wojewódzką komisję weryfikacyjną																							

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego stopnia: 51

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący szkolnej komisji konkursowej –
2. Członek szkolnej komisji konkursowej sprawdzający pracę –
3. Członkowie wojewódzkiej komisji weryfikującej pracę –

Zadania od 1. do 4. dotyczą wiersza Wisławy Szymborskiej *Życie na poczekaniu*.

Wisława Szymborska

Życie na poczekaniu

Życie na poczekaniu.
Przedstawienie bez próby.
Ciało bez przymiarki.
Głowa bez namysłu.

Nie znam roli, którą gram.
Wiem tylko, że jest moja, niewymienna.

O czym jest sztuka,
zgadywać muszę wprost na scenie.

Kiepsko przygotowana do zaszczytu życia,
narzucone mi tempo akcji znoszę z trudem.
Improwizuję, choć brzydzę się improwizacją.
Potykam się co krok o nieznajomość rzeczy.
Mój sposób bycia zatraça zaściankiem.
Moje instynkty to amatorszczyzna.
Trema, tłumacząc mnie, tym bardziej upokarza.
Okoliczności łagodzące odczuwam jako okrutne.

Nie do cofnięcia słowa i odruchy,
nie doliczone gwiazdy,
charakter jak płaszcz w biegu dopinany –
oto żałosne skutki tej nagłości.

Gdyby choć jedną środę przeciwzyć zawczasu,
albo choć jeden czwartek raz jeszcze powtórzyć!
A tu już piątek nadchodzi z nie znanym mi scenariuszem.
Czy to w porządku – pytam
(z chrypką w głosie,
bo nawet mi nie dano odchrząknąć za kulisami).

Złudna jest myśl, że to tylko pobieżny egzamin
składany w prowizorycznym pomieszczeniu. Nie.
Stoję wśród dekoracji i widzę, jak są solidne.
Uderza mnie precyzja wszelkich rekwizytów.
Aparatura obrotowa działa od długiej już chwili.
Pozapalane zostały najdalsze nawet mgławice.
Och, nie mam wątpliwości, że to premiera.
I cokolwiek uczynię,
zamieni się na zawsze w to, co uczyniłam.

Wisława Szymborska: *Życie na poczekaniu* [w:] Wisława Szymborska: *Wybór poezji*,
Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2016, s. 258–259.

Zadanie 1. (0–1 p.)

Zaznacz znakiem „x” wszystkie dokończenia poniższego zdania, które są zgodne z treścią wiersza.

Osoba mówiąca w wierszu

- A. ufa losowi.
- B. nie boi się wyzwań.
- C. szuka sposobu na życie.
- D. stoi przed trudnym zadaniem.
- E. jest pewna własnych możliwości.
- F. obawia się nieodwracalności swych decyzji.

Zadanie 2. (0–2 p.)

- a) Na podstawie wiersza wyjaśnij, na czym polega podobieństwo między sztuką teatralną a życiem. Nie cytuj.

.....

.....

.....

.....

- b) Wyjaśnij, na czym polega różnica między premierą teatralną, która w wierszu jest metaforą ludzkiego życia, a typową premierą spektaklu.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–2 p.)

Uzupełnij tabelę na podstawie wiersza – podaj przykłady wskazanych środków artystycznych oraz objaśnij ich funkcję w utworze.

Nazwa środka artystycznego	Cytat z wiersza z przykładem środka	Objaśnienie funkcji w utworze
epitet		
metafora (przenośnia)		
porównanie		

Zadanie 4. (0–2 p.)

W tytule wiersza zostało użyte wyrażenie *na poczekaniu*, którego znaczenie objaśniono w ramce poniżej. Uzasadnij użycie tego wyrażenia w tytule, odwołując się do treści utworu.

na poczekaniu – od razu, w tym momencie, w którym pojawia się dana potrzeba

Wielki słownik języka polskiego PAN, online: wsjp.pl; dostęp: 06.11.2023.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadania od 5. do 14. dotyczą powieści Johna Flanagana *Zwiadowcy. Ruiny Gorlanu*.

Zadanie 5. (0–2 p.)

Mistrzowie Sztuk w Dniu Wyboru kierowali się określonymi cechami młodych ludzi, planując ich przyszłość. Uzupełnij tabelę, wpisując imiona bohaterów, ich przyszły zawód, oraz te ich cechy, które zdecydowały o wyborze do odpowiedniej służby.

Bohater	Cecha	Przyszły zawód
	mądrość	prawnik
Alyss Mainwaring		
Jennifer Dalby		kucharz
	siła	
Will		zwiadowca

Zadanie 6. (0–2 p.)

Oceń zgodność poniższych stwierdzeń z przesłaniem powieści. Zaznacz P (prawda), jeśli zdanie wyraża myśl zgodną z tekstem, lub F (fałsz), jeżeli jest z nim niezgodne.

1	Każdy może osiągnąć w życiu swój cel.	P	F
2	Wrodzone zdolności gwarantują sukces w życiu.	P	F
3	Spryt ma większą wartość niż inne umiejętności.	P	F
4	Człowiek uczy się głównie przez naśladownictwo.	P	F
5	Rodzina ma największy wpływ na wychowanie dziecka.	P	F
6	Najtrudniejszą walką jest ta, którą staczamy sami ze sobą.	P	F

Zadanie 7. (0–2)

Dopasuj wymienione cechy do odpowiednich bohaterów – Willa i Horace’a. Zapisz formanty użyte do utworzenia tych nazw cech.

dobroć, spryt, złośliwość, upór

Will – cecha: formant: ... cecha: formant: ...

Horace – cecha: formant: ... cecha: formant: ...

Zadanie 8. (0–1 p.)

Uzasadnij słuszność stwierdzenia, że nie należy kierować się pozorami w ocenie postępowania ludzi. Podaj dwa przykłady z treści lektury.

Przykład 1)

.....

.....

Przykład 2)

.....

.....

Zadanie 9. (0–1 p.)

Skreśl wyrazy, które są błędnymi uzupełnieniami poniższych zdań.

Powieść Johna Flanagana jest utworem **lirycznym/epickim**. Utwór zawiera **jeden wątek/wiele wątków**. Zdarzenia przedstawiane są przez narratora **pierwszoosobowego/trzecioosobowego** jako dziejące się w **teraźniejszości/przeszłości**.

Zadanie 10. (0–2 p.)

Uzasadnij, posługując się dwoma przykładami z tekstu, słuszność stwierdzenia, że *Stal hartuje się w ogniu, a człowiek w walce z trudnościami*.

Przykład 1).....

.....

.....

Przykład 2).....

.....

.....

Zadanie 11. (0–2)

Uzupełnij tabelę, podając przykłady z treści utworu pt. *Zwiadowcy* uzasadniające, że jest to powieść fantasy.

Cechy powieści fantasy	Przykłady z treści utworu
przedstawienie ludowych zwyczajów, obrzędów i wierzeń	
osadzenie akcji w średniowiecznych realiach	
	kalkary, wargalowie, panowanie nad innymi istotami siłą umysłu
	wojna rycerzy i zwiadowców królestwa Araluen z Morgarathem

Zadanie 12. (0–2)

Podane wypowiedzenie przekształć dwukrotnie, nadając czasownikowi formę trybu (a) przypuszczającego oraz (b) rozkazującego.

Will szybko wyruszy do Zamku Redmont.

a) Zdanie z czasownikiem w trybie przypuszczającym:

.....

b) Zdanie z czasownikiem w trybie rozkazującym:

.....

Zadanie 13. (0–2 p.)

Oznacz zdania według budowy, dopisując obok każdego z nich odpowiednią literę (A–E).

- A. – równoważnik zdania
- B. – zdanie złożone podrzędnie
- C. – zdanie złożone współrzędnie
- D. – zdanie pojedyncze rozwinięte
- E. – zdanie pojedyncze nierozwinięte

Zadanie 16. (0–2 p.)

Dopasuj zacytowane wypowiedzi do bohaterów, którzy je wypowiadają – zapisz odpowiednie litery (A–E) obok określeń bohaterów.

- A. *Mam osiemnaście lat, inne już za mąż wychodzą, a ja?! Żaden chłopak mnie nie chce.*
- B. *Kiedy tego słucham, mam wrażenie, że mówisz swoim specyficznym językiem, który rozbudza najlepsze strony mojej osobowości.*
- C. *Co się rzucasz, wsioku jeden, w tę i z powrotem jazda do krów, taka twoja i owaka, a nie zaczepiać obywatela Europy!*
- D. *Kiedyś ... gdy mnie zabraknie, nie róbcie z mojej biblioteki masy spadkowej. Proszę was o to.*
- E. *Są tacy, co okradną nawet wiejski kościółek. I są tacy, co oddadzą ostatni grosz dla chorego. Jak wiem, że są ci drudzy, to się nie boję tych pierwszych.*

Ignacy Borejko ____

Trolla ____

Laura ____

Ignacy G. Stryba ____

Janusz Pyziak ____

Zadanie 17. (0–2 p.)

Sformułuj dwa argumenty przekonujące o tym, że Trolla różniła się od innych nastolatków. Posłuż się wyłącznie zdaniami pojedynczymi.

- 1)
-
- 2)
-

Zadanie 18. (0–3 p.)

Pan Oracabessa pomieszał w każdym z przytoczonych zdań dwa różne związki frazeologiczne. Zapisz pary tych związków w poprawnym brzmieniu. Wyjaśnij znaczenie jednego z nich.

Wypowiedzi pana Oracabessy	Poprawne związki frazeologiczne
<i>Wola o pomstę na puszczy.</i>	1. 2.
<i>Komu w drogę, temu lżej.</i>	1. 2.
<i>Ostrzę sobie język za zębami.</i>	1. 2.

Wybrany związek:

Objaśnienie znaczenia:

Zadanie 19. (0–2 p.)

Wyjaśnij, jak rozumiesz zdanie *Każda książka, jaka stoi na naszych półkach, jest cenna, wyjątkowa i potrzebna, bo każdą z nich czytał ktoś z waszych bliskich*, wygłoszone przez pana Borejkę podczas pobytu z wnukami w pizzerii. W odpowiedzi odwołaj się do treści lektury, przytaczając wydarzenie potwierdzające słusność zacytowanej myśli.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–2 p.)

Na podstawie przytoczonych fragmentów zapisz po dwie cechy charakteru postaci, które wypowiedają te słowa.

Fryderyk

– Entuzjastyczny? – krzyknął. – Czy byłem entuzjastyczny?! Właśnie przyznano mi stypendium w Stanach! Zrobiłem dwa lata studiów w rok i co?! Miałbym teraz wszystko poświęcić?! Przecież ja nawet nie zarabiam! Mieszkam kątem u rodziców w bloku! Nie mam teraz czasu i możliwości na zakładanie rodziny!

Dwie cechy charakteru:

Ignacy Borejko

– Cóż. Nie winię pana. Ale chciałbym, żeby pan wiedział, że książki mają też inne funkcje. To nie są tylko kartki papieru oprawne w tekturę lub płótno. To są wytwory ludzkiego ducha. Zapisano na tych kartkach myśli, utrwalono wzruszenia i uczucia. Dobry Boże, Heine! Był już palony na stosie. Ale czy Goethe mógł przypuszczać, że w dwudziestym pierwszym wieku, w Europie, będzie się przycinało jego dzieła, by ozdobić pizzerię? *Eheu, me miserum!*

Dwie cechy charakteru:

Pan Oracabessa

– Cicho, cichutko, Tereska, nie krzycz, nie nerwuj – pospieszył z mediacją jej małżonek.– Bądź łagodna. Pan dziadziusiu nie wie nic o rasta. My zapraszamy pana zdjąć płaszcz i gawędzić. Napijemy się dobrą herbatą.

Dwie cechy charakteru:

